

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa A. O.
przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 kwietnia 2025 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt VI Pa 77/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz Prokuraturii Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt)
złotych wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 3 września 2024 r. oddalił apelację powódki A. O. od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 27 lutego 2024 r. oddalającego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa-Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy o zapłatę odszkodowania za niezgodne z prawem zwolnienie ze Służby Celno-Skarbowej w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 337,50 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z

odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia 3 września 2024 r. do dnia zapłaty.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji zasadnie uwzględnił podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia zgłoszonego przez powódkę roszczenia o odszkodowanie za niezgodne z prawem zwolnienie ze Służby Celno-Skarbowej. Powódka została „ucywlniona” z dniem 31 maja 2017 r., a pozew o odszkodowanie z tego tytułu złożyła w dniu 26 kwietnia 2023 r., czyli blisko 6 lat po przekształceniu jej stosunku służby w stosunek pracy. Zarówno z przepisów uchylonej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1799), jak i z art. 252 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 615, dalej jako ustawa o KAS) wynika, że roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych funkcjonariuszy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat. Taki sam okres przedawnienia na podstawie art. 291 § 1 k.p. stosuje się do żądania odszkodowania za nieuzasadnione przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powódki o możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przed sądem pracy dopiero po powzięciu przez nią wiadomości o wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., III PSKP 19/22 (LEX nr 3513267), zwracając uwagę, że możliwość odwołania się przez funkcjonariuszy do sądu pracy rozstrzygnął już Naczelny Sąd Administracyjny uchwałą w składzie siedmiu sędziów z dnia 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19 (LEX nr 2688160), w której stwierdzono, że przyjęcie propozycji pracy na podstawie art. 165 ust. 7 w związku z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm., dalej jako ustawa wprowadzająca) nie zamykają zwolnionemu ze służby funkcjonariuszowi dochodzenia, na drodze sądowej, roszczenia ze stosunku służby (w oparciu o art. 277 ustawy o KAS), w tym przywrócenia do służby.

Nawet gdyby przyjąć, że drogę do dochodzenia roszczenia przed sądem pracy otworzyła ta uchwała, to wówczas i tak 3-letni termin do dochodzenia odszkodowania upłynął powódce bezskutecznie z dniem 1 lipca 2022 r. Brak było

przy tym podstaw do uznania, że opóźnienie w dochodzeniu roszczenia było usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami, o których mowa w art. 252 ust. 2 ustawy o KAS, skoro powódka nie była osobą nieporadną i we właściwym terminie, korzystając z profesjonalnej pomocy prawnej, wystąpiła z roszczeniem o odprawę. Wobec powyższego już w 2017 r. mogła wystąpić o zasądzenie dochodzonego w tym postępowaniu odszkodowania, tak jak czynili to inni funkcjonariusze Służby Celnej.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i orzeczenia co do istoty sprawy przez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami, ewentualnie zmiany zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 13.743.60 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za naruszenie zasad równego traktowania w procesie zwolnienia skarżącej ze służby, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenia zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, a także rozpoznania skargi na rozprawie.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, to jest: 1) art. 45 i art. 47¹ k.p. lub art. 56 w związku z art. 67 k.p., ewentualnie art. 11² w związku z art. 300 k.p. i art. 471 k.c. w związku z art. 214 ustawy o KAS, przez ich niezastosowanie i niezasądzenie odszkodowania, mimo spełnienia przez skarżącą wszystkich przesłanek; 2) art. 252 ust. 1 i 2 ustawy o KAS, przez jego niewłaściwe zastosowanie w zakresie terminu przedawnienia, nieprawidłowe ustalenie, że przepis ten obejmuje także roszczenie odszkodowawcze oraz uznanie, iż roszczenie to jest przedawnione, mimo że skarżąca z uwagi na spór co do roszczeń powstałych w wyniku tzw. „ucywilnienia” na podstawie art. 170, art. 171 i art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej nie miała od 2017 r. możliwości obrony swoich praw; 3) art. 119 k.c. w związku z art. 252 ust. 1 ustawy o KAS, przez nieprawidłowe zastosowanie, ponieważ nie wolno w drodze innej niż ustawa wprowadzać terminów przedawnienia ani przepisów nakładających te terminy

interpretować rozszerzająco czy *per analogiam*, 4) art. 5 k.c., przez jego niezastosowanie i uznanie roszczenia za przedawnione wbrew zasadzie, że przedawnienie nie biegnie przeciwko komuś, kto nie ma możliwości obrony swego prawa; 5) art. 45 i art. 32 Konstytucji RP, art. 5 k.c. i art. 8 k.p. w związku z art. 252 ust. 2 ustawy o KAS i art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Celnej, przez niewłaściwą wykładnię polegającą na jego niezastosowaniu w związku z błędnym uznaniem, że w przypadkach badania okoliczności, o których mowa w art. 252 ust. 2 ustawy o KAS i art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Celnej ujęte w tych przepisach klauzule generalne nie mają zastosowania i nieuwzględnienie, iż funkcjonariusze służby celnej musieli czekać niemal 7 lat na ostateczne orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie odpraw; 6) art. 118 k.c., przez niewłaściwe niezastosowanie, mimo iż z uwagi na brak przepisu szczególnego z racji uchylecia ustawy o Służbie Celnej (w tym jej art. 165 ust. 1), a także z uwagi na zakaz stosowania przepisów dawności (zawitych i przedawnienia) *per analogiam*, należało przyjąć wynikający z tego przepisu 6-letni okres przedawnienia; 7) art. 252 ust. 3 ustawy o KAS i art. 123 § 1 k.c., przez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w sprawie nie nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia, mimo iż przedawnienie rozpoczęło swój bieg najwcześniej w dniu 20 kwietnia 2023 r., podczas gdy przyjęcie 6-letniego okresu przedawnienia z art. 118 k.c. z uwagi na brak przepisu szczególnego powoduje, że pozew został złożony przed jego upływem, 8) art. 223 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 252 ust. 2 ustawy o KAS w związku z art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Celnej, przez błędne stwierdzenie, że w sprawie nie zachodzą wyjątkowe okoliczności usprawiedliwiające niedochodzenie roszczenia przez skarżącą wcześniej i nieuznanie zarzutu przedawnienia pozwanego za nadużycie prawa; 9) art. 233 § 1 w związku z art. 168 § 1 k.p.c., przez nieprzywrócenie terminu do złożenia pozwu oraz nieprawidłowe ustalenie, iż „zakładając nawet, (...) że drogę do dochodzenia roszczenia przed sądem pracy otworzyła uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 lipca 2019 r., trzyletni termin do dochodzenia roszczenia upłynął bezskutecznie z dniem 1 lipca 2022 r.”, podczas gdy skarżąca dowiedziała się o szkodzie i roszczeniu dopiero w dniu 20 kwietnia 2023 r. w związku z ogłoszonym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., III PSKP 19/22, z którego wynika merytoryczna zasadność roszczenia objętego

pozwem, dotychczas stale negowana przez pozwanego, a więc skarżąca nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, co uzasadniało wniosek o przywrócenie terminu i koliduje z zarzutem jakoby przedawnienie należało liczyć od dnia 1 lipca 2019 r.; 10) art. 385 k.p.c. w związku z art. 252 ust. 1 ustawy o KAS, przez oddalenie apelacji i uwzględnienie zarzutu przedawnienia oraz przekroczenie kompetencji sądu do wprowadzenia terminu przedawnienia w drodze orzeczenia, podczas gdy jedyną podstawą prawną terminu przedawnienia może być wyłącznie przepis ustawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, jak i na potrzebę dokonania wykładni przepisów prawa, budzących poważne wątpliwości, które sprowadzają się do następujących pytań: 1) czy roszczenie o odszkodowania dla funkcjonariusza Służby Celnej, przeniesionego w trybie art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej z dniem 1 marca 2017 r. do służby Celno-Skarbowej i zwolnionego następnie po 3 miesiącach z dniem 31 maja 2017 r. przez złożenie tzw. propozycji pracy, bez uzasadnienia (art. 165 ust. 7 w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej), bez wydania dokumentu potwierdzającego zwolnienie ze służby i pierwotnie bez otwarcia drogi sądowej w zakresie roszczeń związanych ze zwolnieniem ze służby, bez jakiegokolwiek pouczenia o terminie i sposobie dochodzenia roszczeń za bezprawne tzw. „ucywilnienie” - jest objęte jakimkolwiek terminem przedawnienia, a jeśli tak, to czy do określenia tego terminu mają zastosowanie przepisy ustawy o Służbie Celnej, ustawy o KAS, Kodeksu pracy czy też art. 118 k.c., przewidujący 6-letni termin przedawnienia, 2) czy wybrana z powyżej wskazanych podstaw prawnych ma zastosowanie wprost czy też odpowiednio, 3) czy w przypadku „ucywilnionego” funkcjonariusza Służby Celnej, bez wydania dokumentu potwierdzającego zwolnienie ze służby, pierwotnie bez otwarcia drogi sądowej do zbadania zasadności i legalności zwolnienia ze służby (który nawet nie wiedział jaki jest jego status od dnia 1 czerwca 2017 r.), bez jakiegokolwiek pouczenia o terminie i sposobie dochodzenia roszczeń ze stosunku służby, termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie należy liczyć od dnia zakończenia stosunku służby, czy też od dnia dowiedzenia się o istnieniu roszczenia i procedurze jego dochodzenia, 4) czy sądy powszechne właściwe w

sprawie o odszkodowanie są uprawnione w świetle art. 252 ust. 2 ustawy o KAS do zbadania wyjątkowych okoliczności i nie uwzględnienia zarzutu przedawnienia roszczenia, 5) czy w świetle art. 252 ust. 2 ustawy o KAS i art. 165 ust. 3 pkt 1 ustawy o Służbie Celnej, których brzmienie jest tożsame, bieg terminu przedawnienia przerywa tylko sformalizowana i udokumentowana czynność (tj. pisemne wezwanie do zapłaty, zawezwanie do próby ugodowej przed sądem powszechnym), czy też każda czynność podjęta przed kierownikiem urzędu w celu dochodzenia roszczenia, 6) czy do oceny zarzutu przedawnienia mają zastosowanie klauzule generalne z art. 5 k.c. i art. 8 k.p., ale też z art. 32 i art. 45 Konstytucji RP, z uwagi na fakt, że rozwianie wątpliwości co do charakteru prawnego odszkodowania i ujednolicenie orzecznictwa nastąpiło już po upływie 3 lat od wymagalności roszczenia, bo funkcjonariusze musieli czekać niemal 6 lat na orzeczenie Sądu Najwyższego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Prokuratoria Generalna wniosła o odrzucenie skargi, ewentualnie o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach,

w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłankach występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), ale skarżąca nie wykazała występowania w sprawie tych przesłanek.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w razie powołania we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Ponadto istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do

dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne nie mogą się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575). W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Podobnie jak w przypadku, gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), omawiana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr

577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Mając na uwadze powyższe, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że skarżąca, mimo iż odwołuje się do obu przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., to nie precyzuje, które ze sformułowanych pytań cechują się nowością, a które odnoszą się do przepisów prawnych wymagających wykładni, aby doszło do jej ujednolicenia. Ponadto „zagadnienia prawne” sformułowane przez skarżącą w punktach 1-3, dotyczące rzekomej potrzeby wskazania przez Sąd Najwyższy podstawy prawnej do liczenia terminu przedawnienia roszczeń o odszkodowanie dla funkcjonariusza Służby Celnej, przeniesionego do Służby Celno-Skarbowej, któremu następnie z dniem 31 maja 2017 r. złożono propozycję pracy w trybie art. 165 ust. 7 w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej - którą to podstawę według skarżącej powinien stanowić art. 118 k.c., przewidujący 6-letni termin przedawnienia - nie spełniają kryteriów wymaganych do ich zakwalifikowania jako zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przedstawiona przez skarżącą kwestia została bowiem sformułowana w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a nie spełnia wymogu, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. samo tylko przedstawienie „do wyboru” regulacji czterech aktów prawnych (ustawa o Służbie Celnej, ustawa o KAS, Kodeks pracy, Kodeks cywilny), mogących - zdaniem skarżącej - stanowić podstawę prawną do liczenia terminów przedawnienia. Skarżąca pomija, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się co do roszczeń, które przysługują funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej, a tym samym co do terminów i możliwości ich dochodzenia (zob. np. wyrok z dnia 29 stycznia 2025 r., II PSKP 7/24, niepubl; z dnia 11 grudnia 2024 r., II PSKP 47/23, niepubl; z dnia 5 czerwca 2024 r., II PSKP 46/23, niepubl. i powołane tam orzeczenia), zaś już w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r., III PZP 7/19 (OSNP 2020 nr 7, poz. 63 z glosą J. Jankowiaka, OSP 2023 nr 4, poz. 320), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że stosunek służby w sytuacji z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej uległ zakończeniu i jest to okres zamknięty.

Z kolei „zagadnienie prawne” przedstawione w punkcie 4 jest pozorne, gdyż w istocie sprowadza się do zwykłej wykładni prawa. Zgodnie z treścią art. 252 ust. 2 ustawy o KAS „kierownik jednostki organizacyjnej może nie uwzględnić terminu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami”. Zatem wątpliwości skarżącej co do podmiotu uprawnionego w świetle tego przepisu do nieuwzględnienia terminu przedawnienia można wyjaśnić za pomocą prostych reguł wykładni.

Analogicznie należy ocenić „zagadnienie prawne” przedstawione w punkcie 5, gdyż powołane w nim „art. 252 ust. 2 ustawy o KAS i art. 165 ust. 3 pkt 1 ustawy o Służbie Celnej” nie budzą poważnych wątpliwości interpretacyjnych w zakresie czynności przerywającej bieg przedawnienia. Z art. 252 ustawy o KAS, będącego *de facto* powtórzeniem nieobowiązującego już art. 165 ustawy o Służbie Celnej, wynika bowiem, że bieg przedawnienia roszczenia przerywa „każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej podjętej bezpośrednio w celu dochodzenia lub uznanie roszczenia” (art. 252 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o KAS i analogicznie art. 165 ust. 1 i 3 pkt 1 ustawy o Służbie Cywilnej).

Odnosnie zaś do pytania zawartego w punkcie 6 wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a dotyczącego dopuszczalności zastosowania klauzul generalnych zawartych w art. 5 k.c. i art. 8 k.p. do oceny zarzutu przedawnienia, to tak sformułowane zagadnienie zmierza tylko do rozstrzygnięcia sprawy, ponieważ ma na celu uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy do oceny zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwaną w tym postępowaniu mają zastosowanie klauzule generalne zawarte w tych przepisach. Natomiast kwestia klauzul generalnych z art. 5 k.c. i art. 8 k.p. była wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa. Przyjmuje się, że art. 5 k.c. (art. 8 k.p.), jako przepis o charakterze wyjątkowym, którego zastosowanie prowadzi do ograniczenia praw, musi być wykładany ściśle oraz stosowany ostrożnie i w wyjątkowych wypadkach (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2017 r., I CSK 447/15, LEX nr 2294412 czy z dnia 9 listopada 2016 r., II CSK 93/16, LEX nr 2182276), a zatem uwzględnienie zarzutu przedawnienia może być uznane za naruszające art. 5 k.c. tylko w sytuacjach wyjątkowych i jeśli przekroczenie terminu przedawnienia jest niewielkie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2005 r., II UK 203/04, LEX nr

603770). Przy ocenie, czy zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa, rozstrzygające znaczenie mają okoliczności konkretnego wypadku, zachodzące po stronie poszkodowanego oraz podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[a.ł.]